

Meddelande i fosterländska frågor

Vardagstryck

National Library
of Sweden

Meddelanden i fosterländska frågor.

Till vapen!

Än en gång gäckas deras förhoppningar, som trott att tullfrågan vid årets riksdagsmannaval skulle blifva en fråga af underordnad vikt. Denna öfvertygelse var dock så mycket sannolikare som de flesta börjat tröttna på den långvariga tullstriden och nu hoppades, att i stället andra samhällsintressen skulle vid årets valstrid intaga första platsen. På protektionistisk sida har man numera ingen annan önskan än att bevara det tullsystem, som vi ega, och äfven sansade frihandlare inse, att en ny rubbning i tullarne skulle verka ödeläggande på statens och de enskildes ekonomi. Men det är icke de sansade som bestämma det partiets politik. »Föreningen mot lifsmedelstullar» blåser åter i stridstrumpeten och har för några dagar sedan utfärdat ett manifest, hvori den uppmanar sina trupper att med alla till buds stående medel söka åstadkomma »en öfverväldigande frihandelsmajoritet i Andra kammaren, tillräckligt stor för att kunna, så snart omständigheterna det medgifva, genomföra de återstående lifsmedelstullarnes afskaffande.»

Denna utmaning tvingar skyddstullvännerna att åter gripa till vapen för att värna frukterna af mångårigt arbete och trygga vårt folks ekonomiska framtid. Må ingen längre tveka att kasta sig i den åter uppblossande striden, ty det är ej vår stridslustnad utan våra fienders, som framkallat den. Det har varit frihandelsagitationen förbehållet att hafva stegradt partilidelserna inom landet till en hos oss förut ej känd bitterhet. Det visar sig nu klart, att denna förening ej kan finna sig i, att en mera försonlig stämning gör sig gällande, och att det ligger i dess intressen att nu åter söka framkalla en förbittrad strid, alldeles obekymrad om, huruvida andra viktiga samhällsintressen deraf taga skada.

Detta anfall skall dock möta ett kraftigt motstånd hos alla dem, som förstå hvad striden gäller. De eländiga ekonomiska förhållanden, som frihandeln förra gången skapade i vårt land, och hvilka höllo på att i grund ruinera både våra jordbrukare och våra industriidkare, dessa äro ej ännu glömda. Minnet af dem skall egga valmännen till *enighet* i försvaret, och jemförelsen mellan då och nu skall i våra leder ställa äfven de frihandlare, som erfarenheten något lärt, och som inse att en ny omkastning i vårt tullsystem skall vålla ett än värre elände än det vi då utstodo. Men uppmärksamhet och framför allt *enighet* fordras, om segern skall blifva vår. Låtom oss vid valen undvika alla dessa vacklande och obeslutsamme, som i det viktiga ögonblicket kanske svika vår sak. Klart och bestämdt besked bör affordras den kandidat, på hvilken man skall rösta. Och detta är lika nödvändigt vid valen till Första kammaren, i hvilken under protektionistisk flagg redan en och annan inkommit, som sedan i tullfrågor röstat med frihandlarna. Hållen därför god vakt, väcken de likgiltiga och låten öfver-

allt Sveriges land det ropet ljuda: *till vapen för fosterlandets ekonomiska frihet och framåtskridande!*

Orsak och verkan.

Det oväntade nya anfall, som från Stockholms radikalaste frihandlare nu föranstaltas mot det nya tullsystemet, torde hafva sin orsak i förhållanden, som icke alls angå tullfrågan. Dessa radikala herrar hafva med vrede och förskräckelse sett, huruledes, då nu tullstriden börjat upphöra, de fosterländskt sinnade inom båda de stridande lägren åter sökt upp hvarandra för att med enade krafter skydda fäderneslandets ära och intressen både inåt och utåt. Den nya arméorganisationen, den fosterländska enigheten gent emot de norska anfällen, uppkomsten af sådana föreningar som »Svenska försvarsförbundet», »Svenska qvinnoföreningen till fosterlandets försvar», »Svenska nationalföreningen», »Sveriges rätt», det nya sinnelag som tager sig uttryck i försakelseveckor till förmån för landets försvar, i anskaffande af den svenska flaggan åt våra folkskolor, i fester egnade att elda det fosterländska sinnet, allt detta var för dem en obehaglig företeelse. Med spott och spe sökte de i början hindra detta svenska folkets nationela återuppvaknande, men förgäfvos. Marken under deras fötter började vackla. Till och med inom Stockholm uppstodo föreningar med syfte att skaffa landets hufvudstad en bättre och för dess anseende värdigare representation än den, som under de sista tre åren »prydt» Stockholmsbänken. Det var fara för att en del af de radikala heroerna aldrig mer skulle få visa sig i kammaren.

Huru skulle då situationen räddas?

Man viste ingen annan utväg än att åter blåsa upp tullstriden. Möjligen skall tullfrågan åter kunna söndra de nationellt sinnade, och då är segern de radikales.

Skola dessa planer lyckas? Vi kunna icke tro det. Vi kunna icke tro, att någon vidare skall låta sig narras af fraserna i frihandlarnes manifest, hvilka lofva något, som aldrig skall lyckas tullarnes afskaffande — men hvilkas innersta syfte är att rädda Stockholms radikala riksdagsmän.

Huru hafva lifsmedelstullarne verkat?

Då nu tullfrågan åter blir den afgörande frågan vid årets riksdagsmannaval, bör det för valmännen vara af intresse att erhålla ett svar på ofvarestående fråga.

Under debatterna om de s. k. lifsmedelstullarne framhölls från protektionistisk sida, att nödvändigheten kräde, att jordbrukaren fick så mycket betaldt för sina produkter, att han kunde existera af sitt arbete, samt att detta kunde ske endast genom tullarne. Man vågade äfven påstå, att om de jord-

brukande klassernas ekonomi förbättrades, skulle detta inverka gynnsamt på de andra näringarna, ty afsättningen skulle i samma mån ökas för dessa.

Ha nu dessa förutsägelser slagit in?

Att tullarne verkligen förhöjt värdet på landtmännens produkter, är en välkänd sak. Prisstegringen har till och med varit så stor, att man ansett sig åter kunna sänka tullarne. Härvid bör dock ihågkommas, att tullen ingalunda orsakat hela prisstegringen å spannmål, utan att den i vida högre grad åstadkommit af skördeförhållandena såväl hos oss som i utlandet, särskildes på missväxterna i Ryssland. — En af de mest omtvistade tullarne är fläsktullen. Hur den verkat på landets import och export, framgår deraf, att då under år 1888 infördes 6,500 st. svin, steg motsvarande import år 1892 till 1,920 st.; under den förra perioden utfördes 190 st., under den senare 8,900; af fläsk utfördes under den förstnämnda tiden omkring 4,7 mill. kilogram, under den senare 6,7 mill. En stegrad produktion inom landet har verkat denna förändring, och redan häri ligger en inkomstkälla af högst betydande värde. — Andra likartade exempel skulle kunna ytterligare anföras. Klart och ovedersägligt är alltså det påståendet, att åkerbruket haft åsyftadt gagn af dessa tullar.

Men hur har den andra spådomen be-sannats? Har åkerbrukarens förbättrade ekonomi visat sig i ökad konsumtion af näringarnas produkter? Svaret härpå framgår af följande siffror. År 1887 belöpte sig sammanlagda tillverknigen vid svenska fabriker till 191,5 mill. kr. Under åren 1888, 1889 och 1890 steg den till 270 mill. kr. Det är en ökning i tillverkningsvärde af 78,5 mill. kr. eller omkr. 40 procent, en ökning, som ingen föregående period icke ens liknelsevis har att uppvisa. När man dessutom vet, att i dessa uppgifter tillverkningsvärdena i regel upptagas lägre än de i verkligheten äro, så finner man, att ökningen är högst betydlig. Af denna ökade tillverknings-siffra torde man kunna påstå, att bortåt hälften utbetalats i ökade arbetskostnader. Under sagda år ökades ock arbetarnes antal i fabrikerne från i rundt tal 74,000 till 98,000, d. v. s. med 24,000 eller omkring 32 procent.

Alltså, ökad produktion och i följd deraf ökade arbetstillfällen och arbetsförtjenst för industriarbetaren. Så verkade åkerbrukstullarne, hvilka ju för några år sedan kallades »svälttullar». Sant är väl, att arbetsklassens lefnadskostnader äfven ökades samtidigt, men om man väger denna ökade kostnad mot den ökning i arbetslöner, som inom industrien, landtbruket och handtverkerierna kommit arbetsklassen till godo, så skall utgiften vara fullt ut betäckt. Och har nu sådant kunnat ske, redan innan industriens egna alster hunnit komma i åtnjutande af tullens skydd, så torde det icke ligga något fel i den beräkningen, att utvecklingen under nu stundande år skall blifva än gynnsammare för våra näringar och deras arbetare.

